

Hadithen om Ramadan och månobservation

Abu Bakr ibn Abi Shaybah berättade för oss; Abu Usamah berättade för oss; Obaydullah berättade, från Nafi', från Ibn Omar - må Allah vara nöjd med dem båda - att Allahs Sändebud ﷺ nämnde Ramadan och slog ihop sina händer och sade: *'Månaden är så här, och så här, och så här'*- sedan böjde han in sin tumme vid den tredje - *'så fasta när ni ser den, och bryt fastan när ni ser den. Och om det skulle skymmas för er, så uppskatta den till trettio.'*
[Återberättad av Imam Muslim]

حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ، حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ، عَنْ نَافِعٍ، عَنِ ابْنِ عُمَرَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ رَمَضَانَ فَضَرَبَ بِيَدَيْهِ فَقَالَ " الشَّهْرُ هَكَذَا وَهَكَذَا وَهَكَذَا - ثُمَّ عَقَدَ إِبْهَامَهُ فِي الثَّلَاثَةِ - فَصُومُوا لِرُؤْيَيْهِ وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَيْهِ فَإِنْ أْغَمِيَ عَلَيْكُمْ فَأَقْدِرُوا لَهُ ثَلَاثِينَ . "

Förklaring av hadithen

Hadithen återges genom en av de mest välkända och tillförlitliga kedjorna i rättslitteraturen: Abu Bakr b. Abi Shayba → Abu Usama → Obayd Allah →

Nafi' → Abd Allah b. Omar. Ibn Omar berättar att Profeten ﷺ nämnde Ramadan och slog ihop sina händer tre gånger och sade:

"Månaden är så här, så här och så här" – och vid den tredje gången böjde han in tummen – "så fasta när ni ser den och bryt fastan när ni ser den. Och om det är skymt för er, räkna den som trettio."

Hadithen är en av de mest centrala texterna för förståelsen av månadsberäkning, fastans början och slut, och principen om att fullborda månaden vid molnighet. Den förenar profetisk pedagogik, juridisk tydlighet och språklig precision.

Teologisk analys

1. Profetens ﷺ gest som pedagogiskt verktyg

Profeten ﷺ slår ihop sina händer tre gånger och böjer in tummen vid den tredje. Detta är en fysisk demonstration av att månaden ibland är **trettio dagar** (tre fulla "tjotal"), och ibland **tjugonio** (när tummen böjs in).

- **Ibn Hajar** förklarar att denna gest är en profetisk metod för att göra abstrakt kunskap konkret och minnesvärd.
- **al-Nawawi** betonar att detta visar att månaden inte är fast i längd, utan varierar beroende på månen.

Teologiskt visar detta att islams tideräkning är **kosmisk och empirisk**, inte schematisk.

2. Fastans början och slut är knutna till faktisk observation

Profeten ﷺ säger: **"Fasta när ni ser den, och bryt fastan när ni ser den."**

Detta är en av de tydligaste texterna som etablerar:

- att Ramadan börjar med faktisk syn av nymånen,
- att Shawwal börjar med faktisk syn av nymånen,
- att beräkning inte ersätter observation.

al-Nawawi skriver att detta är den normativa metoden i shari'a. **Ibn Hajar** betonar att imperativformen gör detta bindande. **al-Qurtubi** kopplar detta till Koranens ord om att månen är satt som tecken för tideräkning.

3. Vid molnighet: fullborda månaden till tretti

Profeten ﷺ säger: "Om det är skymt för er, räkna den som tretti."

Detta är en av de mest explicita formuleringarna av principen:

När månen inte kan ses, fullbordas månaden till tretti dagar.

- **al-Nawawi:** detta är den klagörande text som förklarar uttrycket *fa-qduru lahu* i andra hadither.
- **Ibn Hajar:** här är betydelsen entydig – ingen uppskattning, ingen beräkning, utan fullbordande.
- **al-Qurtubi:** detta är ett uttryck för principen om *yaqin* (säkerhet) – man går till det säkra när observation saknas.

Teologiskt visar detta att shari‘a bygger på **säkerhet, enkelhet och undanröjande av svårighet.**

Språklig analys av nyckeluttryck

1. "الشَّهْرُ هَكَذَا وَهَكَذَا وَهَكَذَا"

- *al-shahr* = månaden.
- *hakadha* = "så här", en demonstrativ gest.

Språkligt är detta en **deiktisk konstruktion**, där betydelsen förmedlas genom kroppsspråk. Det är en pedagogisk stil som gör abstrakt kunskap konkret.

2. "ثُمَّ عَقَدَ إِبْهَامَهُ" – "sedan böjde han in tummen"

Verbet *‘aqada* betyder att knyta, böja, foga samman. Här betyder det att han böjde in tummen för att visa att den tredje "tio-dagen" ibland saknas.

Språkligt är detta en visuell markör för att månaden kan vara 29 dagar.

3. "فَصُومُوا لِرُؤْيَيْهِ" – "fasta när ni ser den"

- *fa-sumu* är imperativ.
- *li-ru’yatihi* betyder "på grund av dess syn".

Språkligt är detta en tydlig juridisk koppling mellan handling och observation.

4. "فَإِنْ أْغْمِيَ عَلَيْكُمْ" - "om det är skymt för er"

Roten *gh-m-m* betyder att täcka, dölja, göra oklart. Det syftar på molnighet eller hinder för synen.

Språkligt antyder det att problemet ligger hos människans begränsade syn, inte hos månen.

5. "فَأَقْدِرُوا لَهُ ثَلَاثِينَ" - "räkna den som trettio"

Här är betydelsen helt explicit:

- *fa-qduru* = fastställ, räkna.
- *thalathin* = trettio.

Språkligt undanröjer detta all tvetydighet som finns i andra versioner av hadithen.

Syntes

Hadithen lär oss flera centrala principer:

1. **Månaden kan vara 29 eller 30 dagar**, och Profeten ﷺ illustrerar detta pedagogiskt.
2. **Fastans början och slut är knutna till faktisk observation**, inte beräkning.
3. **Vid molnighet fullbordas månaden till trettio dagar**, i enlighet med principen om säkerhet.
4. **Profetens ﷺ språk är både visuellt och juridiskt exakt**, vilket gör hadithen lätt att memorera och tillämpa.
5. **Klassiska lärda** som al-Nawawi, Ibn Hajar och al-Qurtubi använder denna hadith som en huvudtext i diskussionen om månadsstart och fastans regler.

[«När månen döljs en teologisk analys](#)

[När nymånen styr: en teologisk och språklig analys av hadithen om fastans början och slut”»](#)

- [Bönen gudomlig befallning](#)
- [Nationalismens Uppkomst i den Muslimska Världen](#)
- ['Awrah för män och kvinnor inom och utanför bön](#)
- [Bönen mellan befallning och uphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)
- [Frågor och svar angående ahl al-Kitabs Kött](#)
- [Rasism: Finns det en lösning?](#)